

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale, sev Institvtio Sacerdotvm, Ex Divinis Litteris Et Vetervm Patrvm Disciplina

Torres, Alfonso de

Ingolstadii, 1604

V. De Sacramentotum ministracione, & ordinum exercitio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48973)

CAPVT V.
 DE SACRAMENTO
 RVM MINISTRATIONE,
 &
 ORDINVM EXERCITIO.
 SVMMARIVM.

SACRAMENTA gratis conferenda. 1.39.40.
 Sacramentum Ordinis confert gratiam. 7.
 Sacerdotibus datur potestas clauium, remittendi, & retinendi peccata, & dispensandi mysteria Dei; & sunt proprii ministri Sacramentorum ipsi soli, excepto Baptismo. 2.3.4.6.
 Qui, etiam in mortali existentes, vere conficiunt, & conferunt Sacramenta. 11.12.13.14.15.16.
 Anathema est qui dixerit, posse pro libito omitti, aut contemni, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesie pastorem mutari ritus ab Ecclesia receptos in solemnium Sacramentorum administratione. 5.
 Fiducialis aperienda cordis arcana Sacerdoti, quam propriis parentibus. 38.
 Sacerdos autem prius peccata propria purget, deinde aliena. 8.9.10.
 Qualiter debeat orare ante & post confessionem. 23.
 Qualis debeat esse Confessor, qualemque penitentiam debeat imponere. 17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32.33.34.41.
 Qualiter S. Ambrosius se gerebat cum penitentibus. 22.
 Quali

Qualiter Eucharistia Sacramentum à Sacerdote ministrandum. 36.

Et à Diacono, necessitate cogente. 37.

Qualiterq; ad infirmos deferendum, eisq; ministrandum. 29. 35.

Et à communicantibus, ore, non manu, sumendum. 36.

Sacerdos habere debet vas dignum Eucharistiae conseruanda sub sera, super altari, illaq; septimo quoq; die renouanda. 42. 43.

Sacrum chrisma, & oleum consecratum semper etiam debet esse sub sera. 44.

Quibus diebus Sacerdos celebrare tenetur. 45.

Id omittens, quot mala operetur. 46.

Cubiculum quid sit. 23.

Si gratis accepistis, gratis date. *Matth. 10.* 1

Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt. *Io. 20.* 2

Sic nos existimet homo vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei. *i. Cor. 4.* 3

Christus reliquit Sacerdotes sui ipsius vicarios, & iudices, cum potestate clauium.

DOMINVS noster Iesus Christus, ascensurus ad caelos è terris, Sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit, tamquam praesides, & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint; quo, pro potestate clauium, remissionis, ac retentionis peccatorum sententiam pronuntient. *Concil. Trident. Sess. 14. c. 1. & can. 1.* 4

M 3

Appro-

Approbatos Ecclesiæ ritus in Sacramentorum administratione non recipientes qualiter anathemati subiaceant.

- 5 SI quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contentum, aut sine peccato à ministris pro libito omittendum, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum pastorem mutari posse, anathema sit. *Idem Concilium Sess. 7. de Sacramentis in genere, can. 13.*

Sacramenta conferri non possunt nisi per ministros Ecclesiæ consecratos, excepto Baptismo.

- 6 PROPRII dispensatores Sacramentorum sunt ministri Ecclesiæ, per Sacramentum Ordinis consecrati, ut sint medij inter Deum & plebem, diuina populo tradentes; & ideo solis eis competit ex officio Sacramenta ministrare; nec per alium conferri possunt, excepto Baptismo, propter necessitatem. *S. Th. in 4. dist. 7. q. 3. art. 1. de Diaconis. Vide inf. Diaconos 38.*

Sacramentum Ordinis confert gratiam ad congrue dispensandū Sacramenta.

- 7 SACRAMENTVM Ordinis confert gratiam, quia Dei perfecta sunt opera: & ideo, cui datur spiritualis potestas ad Sacramentum aliquod exequendum, datur gratia ad id congrue exequendum. Et ideo, quia in ordine spiritualis potestas confertur ad

ad Sacramentorum dispensationem, confertur gratia ad congrue dispensandum. *Idem S. Tho. in 4. dist. 24. art. 3.*

Sacerdos prius propria peccata purget, deinde aliena.

SACERDOS, vt sapiens medicus & perfectus, 8
primum sua peccata diluere sciat; & postea aliena
detergere & sanare, & non publicare. *S. August. 3. q. 7. c. eod.*

De eodem.

NECESSE est, vt esse munda studeat manus, quæ 9
diluere aliorum sordes curat, ne tacta quæque de-
deterius inquinet, si sordida in se mens lutum te-
net. *S. Gregor. Pastor. p. 2. c. 2.*

De eodem.

SACERDOS, cui omnis offertur peccator, ante 10
quem statuitur omnis languor, in nullo eorum sit
iudicandus, quæ in alio iudicare est promptus; iu-
dicans enim alium, qui est iudicandus, condem-
nat seipsum. Cognoscat igitur se, & purget in se
quod alios videt sibi offerre. Caueat, vt à se proij-
ciat quidquid damnosum in alio reperit, &c. *S. August. de vera & falsa pœnitentia, c. 10. de pœnit. dist. 6. c. Qui vult. Vide infr p. 2. c. 7. §. 1. de doctrina à sap. omnis Sacerdos. num. 45. cum seq.*

Sacerdos, etiam in peccato mortali, vere conficit, & confert Sacramenta.

Si quis dixerit ministrum in peccato mortali exi- 11
stentem, (dumodo omnia essentialia, quæ ad Sacra-

mentum conficiendum, aut conferendum perti-
nent, seruauerit) non conficere, aut conferre Sa-
cramentum, anathema sit. *Conc. Trident. sess. 7. c. 12.*

De eodem.

- 12 DOCET sancta Synodus, etiam Sacerdotes qui
peccato mortali tenentur per virtutem Spiritus
sancti in ordine collatam, tamquam Christi mini-
stros, functionem remittendi peccata exercere,
eosq; praeuere, qui in malis Sacerdotibus hanc
potestatem non esse contendunt, &c. *Idem Concil.
Sess. 14. c. 5. & 6. & can. 10.*

De eodem.

- 13 SACRA Ecclesia, hortus deliciarum, & spiritua-
lis est paradus, charismatum videlicet superno-
rum irriguus. Ponamus ergo, vt mali Sacerdotes
quodammodo vt lapides sint canales: in lapideis
autem canalibus aqua nil germinat, donec per eos
decurrrens in facundas scareolas fundat. Licet enim
plures reprobos Sacerdotes seriatim temporum
vices attulerint; videlicet, vt & cōsecrantes, & con-
secrati aequae reperiantur indigni: fons tamen ille
vius non restringitur, quoniam vsq; ad finem sa-
culi per nemus Ecclesiae perfluit. Per Sacerdotes
siquidē Baptismus & chrisma tribuitur, & omne
Ecclesiastici Sacramēti mysterium exhibetur, &c.
sed absit, vt mihi obesse valeat minister malus, vbi
proculdubio bonus est Dominus: aut malitiosus
p̄eco, vbi beneuolus est iudex, &c. Ministris plane
exterior cōsecrationis ordo tribuitur, sed soli Do-
mino

mino ipsius cōsecrationis gratia reseruatur. Vnde *Exo, 31.*
 ipse dicit in Exodo: Ego Dominus, qui sanctifico
 vos. Si igitur Dominus est, qui sanctificat, cur ti-
 mendum, ne plectibilis cuiusdam serui reatus ob-
 sistat? *Card. Petrus Damianus in suo Gratissimo, c. 12.*

De eodem.

QVICVMQVE Sacerdotes, etsi dispares sunt *14*
 merito, pares tamen sunt officio: nec potest de-
 negari pro merito, quod debetur officio. Alio-
 qui non staret Sacerdotium, si maius, aut minus
 fieret, seu variaretur secundum humanorum va-
 rietatem meritorum; essentque pene tot Sacer-
 dotia quot homines. *Leo Papa 9. contra Michaë-
 lem Constantinopolitanum c. 34. sanctus Nilus in No-
 mocanone.*

De eodem.

VT sit quisque verus Sacerdos, oportet, vt non *15*
 solum Sacramento, sed etiam iustitia induatur, si- *E/a. 13.*
 cut scriptum est: Sacerdotes tui induantur iusti-
 tia. Qui autem solo Sacramento Sacerdos est, si-
 cut fuit Pontifex Cayphas, persecutor vnus & ve-
 rissimi Sacerdotis, quamuis ipse non sit verax,
 quod tamen dat, verum est; si non det suum, sed
 Dei, &c. Memento ergo Sacramentis Dei nihil
 obesse mores malorum hominum, quo illa vel o-
 mnino non sint, vel minus sancta sint, &c. *S. Au-
 gust. 1. q. 1. c. Dominus, & tract. 6. in Ioannem. dist. 19.
 c. secundum.*

M 5

Do

De eodem.

16 Nullo detrimento is qui suscipit afficitur, etiam si is qui tribuit indignus esse videatur; neque incontaminata mysteria conspurcantur, etiam si Sacerdos omnes mortales improbitate superet. *Isid. Pelus. l. 3. ep. 340. l. 1. ep. 120. l. 2. ep. 37. S. August. q. 1. c. dictum est. de quo vide sup. c. 2. §. 3. de obed. à c. non merita personarum, n. 40. Et inf. p. 2. c. 7. §. 1. doctrina à cap. lixiuium. num. 75.*

Sacerdos confessionibus audiendis praefectus qualis.

17 SUMMA vigilantia, acerrimaque in omnes partes circumspicione operam dato, ut aliquem tibi Sacerdotem inuenias, quem in omnibus deinceps dilectæ tibi vitæ studiis certissimum ducem sequere; cuiusmodique qui rectum iter ad Deum volentibus pergere sciat commonstrare, qui ornatus virtutibus sit, cuius vniuersæ totius ipsius vitæ actiones testimonio sint, caritatem in eo erga Deum inesse, qui diuinarum literarum scientiam habeat, virum integrum, nec ulli distractioni indulgentem, ab auaritia abhorrentem, minime libenter gerendis se negotijs admiscentem, quietum, amantem Deum, egentium studiosum, minime iracundum, iniuriarum immemorem, natura propensum ad eos docendos qui ad ipsum accedant, quem gloria inanis non inflat, superbia non extollat, adulatio non frangat, seuerum, atque constantem, cui denique nihil sit præstantius honore Dei.

Dei. *S. Basilius serm. de abdicatione seculi optime. S. Bernardus ad fratres de Monte Dei: Elige tibi tu ipse hominem, &c. S. Bonau. de puritate conscientiae c. 16. & l. 2. Pharetra c. 13. Vide inf. eod. cap. non eodem, num. 31.*

De eodem.

MAGNOPERE necessarium iudicamus, vt Sa- 18
cerdos, qui à confessionibus est, sit integer, eruditus, ac silentij tenax. Alioqui, si ad quæstum intentus sit, si ad malum sollicitet, si curiosior explorator sit, si pertinacibus blandiatur, si intricatam conscientiam extricare nesciat, si deniq; vel ebrius, vel iracundus, vel leuis, secreti minime tenax, dissipandis magis, quam pascendis ouibus videbitur idoneus. *Concil. Colonienſe. c. 33.*

De eodem.

OPORTET, qui facultatem absoluedi, & ligandi à Deo receperunt peccati qualitatem speculentur, peccatoris promptitudinem ad reuersionem, &c. non enim simplex est peccati morbus, sed varius, & multiformis, &c. Oportet attente rimari, qualiter affectus sit qui peccauit; an ad salutem inclinè, an contra moribus, quibus afsueuit, familiariter aduersus se ægritudinem prouocet inspiciere, &c. *Sexta Synodus can. 102. quem vide.*

De eodem.

SEXCENTIS oculis Sacerdos inspiciat habitum 20
peccatoris, &c. *S. Chryſ. l. 2. de Sacerdotio.*

De

De eodem : ac de reuelatione peccatorum non facienda.

21 SACERDOS sit discretus & cautus, vt mor-
periti medici in fundat vinū & oleum vulneribus
fauciatis, diligenter inquirens & peccatoris cir-
cumstantias, & peccati. Ex quibus prudenter in-
telliget, quale debeat ei præbere consilium, & cu-
iusmodi remedium adhibere, diuersis experimen-
tis vtendo ad saluandum egrotum. Caueat autem
omnino, ne verbo, vel signo, aut alio quouis mo-
do, aliquatenus prodat peccatorem; sed, si pru-
dentiori consilio indiguerit illud absque vlla ex-
pressionem personæ caute requirat. Quoniam, quod
peccatum, &c. vt inf. p. 3. c. 16. ne sacramentum c. ca-
ueat nu. 5. & c. Sacerdos nu. 4. & p. 2. c. 7. §. 2. de
elatione, & scientia. c. caueat spiritualis Iudex. num. 56
Innoc. 3. de pœnit. & remis. c. omnis. S. Leo ep. 80. de pœ-
nit. dist. 6. c. Sacerdos. Sexta Synodus can. 102. Concil.
Wormac. c. 7.

**Qualiter S. Ambrosius se gerebat cum
pœnitentibus.**

22 BEATVS Ambrosius ita solitus est flere, dum
in confessione peccata alicuius audiret, vt etiam
peccatorem confitentem in lacrymas deduceret
lapsus enim alienos, vt suos deflebat. Qua de re
precarî Dominum ipse in hæc verba solebat: Ego
sciebam, quod non eram dignus vocari Episco-
pus, quoniam dederam me sæculo huic; sed gra-
tia

tia tua sum id, quod sum, & sum quidem minimus
 omnium Episcoporum, & infimus merito. Ta-
 men, quia & ego laborē aliquem pro Ecclesia tua
 sancta suscepi, hunc fructum tuere; ne, quem per-
 ditum vocasti ad Sacerdotium, eum Sacerdotem
 perire patiaris. Ac primum, vt cōdolere norimus
 peccantibus affectu intimo. Hæc enim summa
 virtus, quia scriptum est: Et non gaudebis super *Abd. 1.*
 filiis Iuda in die perditionis eorum; Et ne magna
 loquaris in die tribulationis eorum. sed, quoties-
 cunque peccatum alicuius lapsi exponitur, com-
 patiar, nec superbe increpem, sed lugeam, & de-
 fleam; vt, dum alium fleo, me ipsum defleam di-
 cens: Iustificata est magis Thamar, quam ego. *Gen. 38.*
Paulinus in vita S. Ambrosij. Idem. Ambr. l. 2. de pœ-
nit. c. 8.

Quid faciendum Sacerdotibus ante & postquam audiunt peccata confitentium.

QVANDO Presbyteri audiunt confessiones, *23*
 humiliare se debent; & cum tristitia, gemitu, lacry-
 misque orare non solum pro suis delictis, sed et-
 iam pro fratris casu. Ait enim Apostolus: Quis
 infirmatur, & ego non infirmor? Cum ergo ve- *1. Co. 12.*
 nerit aliquis ad Sacerdotem confiteri peccata sua,
 mandet ei Sacerdos, vt expectet modicum, do-
 nec intret Ecclesiam, aut in cubiculum suum ad
 orationem: si autem locus non est aptus ad hoc,
 in cor-

in corde suo dicat hanc orationem: Domine Deus omnipotens, propitius esto mihi peccatori, & condigne tibi possim gratias agere, qui me indignum propter tuam misericordiam ministrum fecisti officij Sacerdotalis, & me exiguum humilemque mediatorem constituisti ad orandum, & ad intercedendum ad Dominum Iesum Christum filium tuum pro peccatis, & ad poenitentiam reuertentibus. Ideoque dominator Domine, qui omnes homines vis saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, qui non vis mortem peccatorum sed ut conuertantur, & viuant, suscipe orationem meam, quam fundo ante conspectum clementiae tuae pro famulis, & famulabus tuis, qui ad poenitentiam venerunt: vt des illis spiritum computationis, vt resipiscant à Diaboli laqueis, à quibus adstricti tenentur, & ad te per condignam satisfactionem reuertantur. Per eundem Dominum nostrum Iesum Iesum Christum, &c. Post confessionem vero dicat hanc orationem: Omnipotens & misericors Deus, qui peccatorum indulgentiam in confessione celeri posuisti, succurre lapsis, miserere confessis; vt quos delictorum catena constringit, magnitudo tuae pietatis absoluat. Per Dominum nostrum, &c. *S. August. 1. de per Burchardum l. 19. c. 2. cum seqq. vbi late de modo audiendi confessiones. De quo etiam S. Bonau. in Confessionali, & Ioan. Gerson eodem tractatu.*

a Cubiculum) Idem fuit apud antiquos, quod apud nos est Oratorium, iuxta illud Matthaei 6. Intra cubiculum

cubiculum tuum, & clauso ostio ora patrem tuum. Ita reperitur apud S. Paulinum ep. 12. ad Seuerum, in qua describens templum extructum, hæc habet verba: Cubicula intra porticus quaterna longis basilicæ lateribus inserta secretis orantium, vel in lege Domini meditantium, &c. Eodem sensu dicti sunt à cubiculo Cubicularij in actis S. Leonis Papæ, ubi dicitur constituisse super sepulcrum Apostolorum ex Clero Romano custodes, qui dicuntur Cubicularij.

De eodem.

DILIGENS inquisitor & subtilis inuestigator 24
sapienter, & quasi astute interroget à peccatore, quod forte ignorat, vel verecundia velit occultare. Cognito itaque crimine varietates eius non dubitet inuestigare, & locum, & tempus, &c. Quibus cognitis, adsit beneuolus, paratus erigere, & secum onus portare. Habeat dulcedinem in affectione, pietatem in alterius crimine, discretionem in varietate. Adiuuet confitentē in orando, elemosynas dando, & cætera bona pro eo faciendo; semper eum iuuet leniendo, consolando, spem promittendo, & cum opus fuerit, etiam increpando, &c. Idem S. August. de pœnit. dist. 6. c. 1. S. Bonav. vbi sup. de interrogat. p. 1.

De eodem: ac de pœnitentia imponenda.

DUM pœnitens confitetur Sacerdos, se exhibeat beneuolum, affabilem, & humanum; 25
vt pœnitens non impediatur in confessione sua ex austeritate Sacerdotis: & audita confessione con-

confortet ipsum, vtendo diuersis experimentis ad sanandum ægrotum, nunc leuando, & consolando per spem veniæ & gaudium æternæ vitæ postea terrendo per pœnas æternas & incendia gehennæ, ostendendo sicut videret expedire, &c. faciat Sacerdos quoddam temperamentum ex misericordia, & seueritate, vt pœnitentia non sit nimis dissoluta, nec nimis rigida, &c. *dist. 45. sunt namque.* Tutius tamen est ponere minorem debito, quam maiorem: quia melius excusatur apud Deum propter multâ misericordiam, quam per nimiam seueritatem. *26. q. 7. c. Alligant. Quis talis defectus suppletur in purgatorio. dist. 25. cap. qualis. S. Th. opusc. 6. 5. c. 4. S. Bona. vbi sup. p. 4.*

De eodem.

- 26 Si erramus modicam pœnitentiam imponentes, nonne melius est propter misericordiam reddere rationem, quam propter crudelitatem succumbere pœnitentem? *S. Chrysost. super cap. 29. Matth. hom. 43.*

Qualiter imponenda pœnitentia peccatorum.

- 27 DEBENT Sacerdotes Domini, quantum spiritus & prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate salutare & conuenientes satisfactiones iniungere; ne, si forte peccatis conniueant, & indulgentius cum pœnitentibus

nitentibus agant, leuissima quædam opera pro grauissimis delectis iniungendo, aliorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad nouæ vitæ custodiam, & infirmitatis medicamentum; sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam, & castigationem: nam claues Sacerdotum non ad soluendum tantum, sed ad ligandum concessas, etiam antiqui patres & credunt, & adocent, &c. *Concil. Trident. Sess. 14. c. 8. Nicephorus Carophylax de ligandi & soluendi potestate, ad Theodosium monachum. S. August. de pœnitent. dist. 5. c. consideret.*

De eodem.

MENSURAM temporis in agenda pœnitentia 28
ideo non satis aperte præfigunt canones pro vnoquoque crimine, vt de singulis dicant, qualiter vnumquodque emendandum sit; sed magis in arbitrio Sacerdotis relinquendum statuunt. Quia apud Deum non tam valet mensura temporis, quam doloris; nec abstinentia tantum ciborum, quam mortificatio vitiorum. Propter quod ipsa tempora pœnitentiæ pro fide, & conuersatione pœnitentium abbrevianda, præcipiunt, & pro negligentia prolatanda. *S. Hieron. de pœnit. dist. 1. c. eod. 26. q. 7. c. tempora. c. de his vero. c. pœnitentibus.*

De eodem, circa infirmos.

AB infirmis in periculo mortis positus per 29
Presbyteros pura inquirenda est confessio peccatorum;

torum: non tamen illis imponenda quantitas pœnitentiæ; sed innotescenda, & cum amicorum orationibus, & eleemosynarum studijs pondus pœnitentiæ subleuandum; & si forte migrauerint, ne obligati à communione & consortio veniæ fiant alieni. *Theodorus in Pœnitentiali 26. q. 7. c. 1.*

De eodem: & qualiter tribuenda communio pœnitentibus.

30 NONNULLI ideo pœnitentiam, vt statim sibi communionem reddi velint. Hi non tam soluere se cupiunt, quam Sacerdotem ligare: suam enim conscientiam non exuunt, Sacerdotis induunt. *Præceptum est; Nolite sanctum dare canibus; neque miseritis margaritas vestras ante porcos, hoc est, immundis spiritibus sacre communionis non impertienda consortia. S. Ambros. de pœnit. dist. 1. c. 10. S. Bonauent. in Confessionali de usu clauium partic. 3.*

Non eodem modo tractandi omnes pœnitentes, & quibus virtutibus ornatus debeat esse Confessor.

31 NON eodem modo ab eo qui præest tractandi sunt omnes; cum ne medici quidem sit eadem medicamenta ægrotis omnibus propinare, neque gubernatoris eundem tenere cursum ventis resflantibus. Deinde cogitate, qualem eum esse deceat, qui tantæ tempestati, tot procellis & fluctibus obsistere oporteat. nam & grauem eum esse decet, & non

& non insolentem, & formidabilem, placabilem,
 & imperiosum, & sociabilem, & incorruptum, &
 obseruantem & humilem, & inuictum, & hilarē
 & mansuetum, qui hæc facile certamina confe-
 cturus sit. Itaque homo candidissimus, & corda-
 tus cauere debet, ne vel ipse aduletur alijs, vel adu-
 lari sibi alios patiatur, vt nec arrogans sit, nec adu-
 lator; sed ideo quod nimium est in vtroque malo
 caueat. Itaque liber sit, ne ad contumaciam decli-
 net, aut seruilem in modum se abijciat. *Suidas in*
vita S. Chrysoft. Vide sup. eod. c. summa vigilantia. n. 17.
eum seqq.

De eodem.

SI VNA omnes ægritudine mentium laborarent ³²
 ac paribus animorum morbis affecti nihil ab in-
 uicem discreparent, aut sustineri omnes necesse
 esset, aut argui. Nunc vero propterea portandi
 sunt alij, alij castigandi; quia pro qualitate peccan-
 tium modus quoque diuersus est præceptorum.
 Et vtiq; ita dissimilia sunt peccatis adhibenda
 remedia, sicut ex dissimilibus causis veniunt ipsa
 peccata, &c. *S. Prosper de Vita contempl. l. 2. c. 1.*

Confessor sedeat in loco manifesto; &
 dū pœnitentes purgare nititur, caueat,
 ne ipse inquinetur.

SACERDOS, qui Angelus Domini exercituum ³³
 dicitur, non tenebrarū, sed lucis Angelū se osten-
 dat, sedens pro confessionibus audiendis in loco
 manifesto, & omni suscipione carente, vbi videri
 possit ab omnibus, & nō audiri. Sollicitus etiā sit,

ne, dum confitentem foris à sordibus purgat, ipse ex his, quæ audit, per voluntariam delectationem interiorius sordidetur: debet enim esse vt nobilis manus quæ alium lauans lauatur, mundans mundatur; non vt lixiuia vilis, quæ alia mundificans inquinatur. *S. Bonau. de vsu clauium. c. 1. p. 1. & 2.*

De eodem.

34 ANCHORAM cum anchora. n. 34. & Magna diligentia. n. 33. *Vt inf. p. 2. c. 4. §. i. de Prudentia.*

Sacerdos instruat plebem, vt reuerenter adoret Sacramentum; & qualiter ad infirmos deferendum.

35 SACERDOS instruat plebem suam frequenter vt, cum in celebratione Missæ eleuatur hostia salutaris, se reuerenter inclinet, idem faciens, cum eam defert Presbyter ad infirmum. Quam in decenti habitu superposito mundo velamine ferat, & referat manifeste, ac honorifice ante pectus cum omni reuerentia, ac timore, semper lumine procedente, cum sit candor lucis æternæ; vt ex hoc apud omnes fides, & deuotio augeatur, &c. *Honorius 3. de celebr. miss. c. sane.*

Qualiter ministrari debeat Eucharistiæ Sacramentum.

36 HABEAT Sacerdos orarium, siue stolam, quando communicat aliquem, &c. & debet in porrectione Sacramenti Eucharistiæ facere signum crucis cum ipsa hostia in facie recipientis, dicens Corpus & sanguis Domini nostri Iesu Christi

con-

conferuet, & custodiat te in vitam æternam. Cum vero porrigit Calicem dicit: In nomine Domini nostri Iesu Christi. quia ibi est purum vinum, cum aqua; & non sanguis *S. Th. opusc. 65. c. 4.*

b In porrectione Sacramenti,] *Aduerte hic, obiter mittendam esse Eucharistiam in os accipientis, non ponendam in manibus, vt laicis olim exhibebatur: vt videre est apud S. Cyrillum Hierosolym. catechesi mystag. 5. vbi, Accedens, ait, ad communionem non expansis manuum volis, neque cum distinctis digitis, sed sinistram velut sedem quandam subijcias dexterae, quae tantum Regem susceptura est, & concaua manu suscipe corpus Christi, dicens, Amen. Idem innuit Nicephorus histor. Eccles. l. 6. c. 9. l. 12. c. 41. Id enim antiquum est, vt docet Ecclesiae consuetudo recepta, & patet ex Concil. Antisiodor. c. 36. & Rothomag. can. 2. apud Burchardum l. 3. c. 76.*

Diaconus necessitate cogente poterit Eucharistiam ministrare.

DIACONVS præsente Presbytero Eucharistiam corporis Christi, si necessitas cogit, iussus erogat. 37
Concil. Carthagin. 4. c. 38 dist. 93. c. præsente. c. Diaconos
*Concil. Arelat. 2. can. 15. Si autem necessitas euenerit, & Presbyter non fuerit præsens, Diaconus suscipiat pœnitentem ad sanctam communionem; quia est Sacramentum necessitatis, sicut baptis-
 mus, & pœnitentia. S. Th. opusc. 65. c. 5. Pœnitentiale Roman. dist. 93. c. eod. S. Clemens de Constit. Apost. l. 8. c. 28. S. Cyprianus serm. de lapsis. Quia, si esset copia*

Presbyteri, non posset Diaconus Christi corpus porrigere. ex Concil. Nic can. 14. de cons. dist. 2. cap. peruenit ad nos. Niceph. hist. Eccles. l. 6. c. 6.

Fiducialius aperienda cordis arcana Sacerdotibus, quam ipsis parentibus.

- 38 MAIOR tibi fiducia sit in Sacerdote, qui te in Deo genuit, quam in illis, à quibus corpore procreatus es. Audacter ostende illi quæ sunt recondita: animi arcana tamquam occulta vulnera medico retegge. Ipse & honoris, & valetudinis tuæ rationem habebit. Filiorum decore magis mouentur parentes, quam ipsi filii: nam vt filiorum gloria ad parentes pertinet, sic etiam dedecus & turpitudine. *S. Greg. Nyss. in eos, qui alios durius iudicant, ad fin.*

Nihil exigendum pro collatione Sacramentorum.

- 39 SPONTANEA & sincera voluntate porrige Sacramenta, nihil petendo, nihil expectando, nihil de promisso desiderando: sed, si tibi datur, iuste recipis, iuste possidere potes. *S. Augu. ep. 37. ad fratres Eremi. S. Isidorus, & Concil Mogunt. 1. dist. 23. cap. his igitur. vbi Sacramenta Ecclesiastica dicuntur beneficia medicinae Dei.*

De eodem.

- 40 QUI celebrat, vel prædicat, vel baptizat vt inde lucrum acquirat, bonis cœlestibus de facto se priuat. *Idem S. August. ibidem de quo vide inf. p. 2. c. 6. S. fin. de decimis. & p. 3. c. 8. ne sit turpis lucri cupidus, maxime cap. discutiamus. n. 29. & quæ ibi.*

Qua-

Qualiter administrari debeat Sacramen-
tum Pœnitentiæ.

Vide apud S. Bonau. tom. 2. opusculum, quod Con- 41
fessionale dicitur, & alia vide inf. p. 3. c. 16. Ne Sacra-
menta, &c.

Habeat Sacerdos vas dignum Sacramē-
to Eucharistiæ conseruando, semper-
que sub sera sit super altari, & septimo
quoque die nouiter consecratur.

OMNIS Presbyter habeat pyxidem, aut vas tan- 42
to Sacramento dignum, vbi corpus Domini cum
diligentia recondatur ad viaticum recedentibus
de sæculo, &c. semperque sit super altare obserata
propter mures, & nefarios homines. De septimo
in septimum mutetur semper, id est, à Presbytero
illa sumatur, & alia, quæ eodem die consecrata est,
in loco eius subrogetur; ne forte diutius obserua-
ta macida (quod absit) fiat. *Concil. Turon. 1. vt per
Iuon. p. 2. c. 19. Turon. 2. c. 2.*

De eodem:

NE propter incuriam Sacerdotum diuina in- 43
dignatio grauius exardescat, districtè præcipien-
do mandamus, quatenus à Sacerdotibus Eucha-
ristia in loco singulari, mundo, & signato semper
honorifice collocata deuote, ac fideliter conserue-
tur. *Honorius 3. de celebr. miss. c. sane.*

Sacrum chrisma, & oleum consecratum
semper sit sub sera.

Obseruandum, ut sacrum chrisma & oleum

consecratum semper sub fera sit; ne illud, vnde Christo incorporamur, & unde omnes fideles sanctificantur, vnde Reges, & Secerdotes inunguntur aliquis infidelis, aut immundus tangat; aut aliquis perfidus ad Dei iudicium subuertendum subripiat. *Sacerdotale Rom. ex concil. Turon. c. 3. Innoc. 3 de custod. Eucharistiae c. 1.*

Presbyteri celebrent saltem Dominicis & festis, & Curati pluries si necesse fuerit.

45 **CVRET** Episcopus, vt Presbyteri saltem diebus Dominicis & festis solemnibus (si autem curam habuerint animarum, tam frequenter, vt muneri suo fatisfaciant) Missas celebrent. *Concil. Trident. sess. 23. c. 14.*

Sacerdos sine impedimento non sacrificans quot bonis Ecclesiam, se, & alios priuet.

46 *Vide sup. c. 3. §. 1. de sacrificii oblatione, cap. cum Sacerdos est absque mortali peccato, num. 32.*